

Hassanzadeh, Arezo; Galyani-Moghaddam, Golnessa; Ojagh, Zahra (2023). Assessing the Awareness Level of Library and Information Science Students of Allameh Tabataba'i University about Scientific Communication *Journal of Knowledge-Research Studies*, 2(1): 33-53.

Doi: 10.22034/jkrs.2023.54674.1020

URL: https://jkrs.tabrizu.ac.ir/article_16391.html

The paper is an open access and licensed under the Creative Commons CC BY NC license.

Assessing the Awareness Level of Library and Information Science Students of Allameh Tabataba'i University about Scientific Communication

Arezo Hassanzadeh¹, Golnessa Galyani-Moghaddam², Zahra Ojagh^{*3}

Received: December, 30, 2022

Accepted: February, 8, 2023

Abstract

Purpose: The present study assesses the level of awareness of library and information science students of Allameh Tabatabai University about scientific communication.

Method: The study was conducted using a survey-descriptive method. The research community consisted of 75 postgraduate library and information science students studying at Allameh Tabatabai University. The research tool was a researcher-designed questionnaire.

Results: Data analysis showed that in general, students were moderately familiar with examples of formal and informal scientific communication. Also, they were aware of individual and environmental factors affecting such communication. The highest level of awareness of library and information science students about individual factors affecting scientific communication related to the method of establishing personal communication, adherence to ethical principles in communication, the existence of cultural differences among people and scientific communities inside and outside the country, and the appearance and openness of the country. In addition, students used these tools in different ways while familiarizing themselves with various channels and tools for scientific communication. They were most aware of scientific communication tools and channels related to face-to-face communication, mobile phones, Telegram, and WhatsApp.

Conclusion: Postgraduate library and information science students at Allameh Tabatabai University were aware of scientific communication. However, due to the nature of the field, postgraduate students should try to create a rich scientific relationship with researchers and prominent people in various scientific fields while becoming more familiar with the concept of scientific communication

Keywords: *Scientific Communication, Formal Scientific Communication, Informal Scientific Communication, Postgraduate Students*

1. MA. in Knowledge and Information Science, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran.

2. Associate Professor, Dept. of Knowledge and Information Science, Allameh Tabataba'i University, Tehran, IRAN

3. Assistant Professor, Department of Cultural Studies and Communication, Institute for Humanities and Cultural Studies, Tehran, Iran (Corresponding Author) zahraojagh1979@gmail.com

Extended Abstract

Purpose: Scientific communication has been considered as an inseparable part of the global communication process in the world today. It is considered as a subset of social communication, and any kind of exchange of information and thoughts among scientists in order to do their scientific jobs. Therefore, scientific communication plays an important role in the development of science. Scientific communication among students, especially postgraduate students, is very important and therefore their awareness of scientific communication methods is important.

The present study was conducted with the aim of Assessing the level of awareness of Library and Information Sciences students of Allameh Tabatabai University about scientific communication. Many experts consider the division of scientific communications into two general formal and informal categories. This category has been accepted by most experts. Both categories were studied.

Method: The present Study was conducted with a survey-descriptive method. In this study, the research community consisted of 70 postgraduate Library and Information Sciences students studying at Allameh Tabatabai University. The research tool was a researcher-made questionnaire that included seven components and 77 items.

The questionnaire was set up in two parts: the first part was related to demographic information including the sex and age of the participants.

The second part consists of seven components: familiarity with the concept of formal scientific communication (14 items), familiarity with the concept of informal scientific communication (nine items), familiarity with individual factors affecting scientific communication (12 items), familiarity with environmental factors affecting scientific communication (seven items), familiarity with channels and tools for establishing scientific communications (13 items), the amount of using channels and tools for scientific communication (13 items) familiarity with credit indicators in scientific communication (9 items). The scoring method is 5 options according to Likert spectrum (1 very low, 2 low, 3 medium, 4 high and 5 very high).

The validity of this questionnaire was determined by the opinion of experts, and its reliability was calculated based on Cronbach's alpha calculation of 0.963. After collecting the data, the data was analyzed using SPSS software version 25 and using descriptive statistics, frequency percentage, mean and standard deviation.

Results: The results of data analysis showed that in general, students were moderately familiar with examples of formal and informal scientific communication. Regarding the examples of official scientific communication, the highest level of awareness was related to referring to the archives of organizations and centers and specialized websites in the desired field, using internal scientific databases and using open access resources through the Internet, and the lowest level of awareness was related to examples were the use of foreign specialized magazines, the use of foreign specialized books, and the use of organizational repositories - university repositories. Regarding the examples of informal scientific communication, the lowest level of awareness of the students was related to the use of pre-publication databases, and they had an average level of awareness about other examples of informal scientific communication. Also, they were aware of individual and environmental factors affecting scientific communication. The highest level of awareness of Library and Information Sciences students about individual factors affecting scientific communication related to the way of establishing personal communication, adherence to ethical principles in communication, the existence of cultural differences in people and scientific communities inside and outside the country, and the appearance and openness of the country. And it was appropriate. Also, regarding the effective environmental factors, they were moderately familiar with all the factors mentioned in the research. In addition, students used these tools in different ways while getting familiar with various channels and tools for scientific communication. They were most aware of scientific communication tools and channels related to face-to-face communication, mobile phone, Telegram, and

Vol 2
Issue 1
Serial Number 3
2023

WhatsApp, and they used these tools and channels the most for scientific communication with others. Finally, they knew and were aware of credibility indicators in scientific communication, so that they had an average and increasing level of awareness regarding all matters related to credibility indicators in scientific communication.

Conclusion: Based on the obtained results, postgraduate Library and Information Sciences students at Allameh Tabatabai University were aware of scientific communication. However, due to the nature of the field, postgraduate students should try to create a rich scientific relationship with researchers and famous people in various scientific fields while getting more familiar with the concept of scientific communication.

According to the results, it was found that the level of knowledge of respondents with validity indicators in scientific communication was also moderate. In researches related to scientific communications, the problem of validation and awareness of people about credit indicators in scientific communication has not been paid attention.

It should be noted that, just as the information of a journal is paid great attention when publishing the results of scientific researches, choosing a colleague, counselor and individual who can assist the student in research processes and create a strong and effective scientific relationship is also of particular importance. Students should be careful when identifying a person to make a scientific connection to his or her reputation, his proficiency and expertise in a particular field of research.

References

- Al-Daihani, S. M., Al-Qallaf, J. S., & AlSaheeb, S. A. (2018). Use of social media by social science academics for scholarly communication. *Library Review*, 67(6-7), 412-424. DOI:10.1108/GKMC-11-2017-0091
- Al-Muomen, N., Chaudhry, A. S., & Al-Othinah, O. (2020). Perceptions regarding academic social networks for scholarly communications. *Global Knowledge, Memory and Communication*, 69, 597-611. DOI:10.1108/GKMC-01-2020-0007
- Bagheribenjar, A., Moslehi Jenabian, N., Malekabadi, B. B., & Mohammadi, M. (2016). Study of Relationship between Scientific Communications and Academic Self-Efficacy. *Quarterly Journal of Social Development (Previously Human Development)*, 10(2), 79-100. doi: 10.22055/qjsd.2016.11945
- Bagheri Heidari, F. (2014). A Study on the Effective Factors on The Student Lecturers' Communication in Some Iranian Universities. *Iranian Journal of Sociology*, 15(4), 153-172.
- Behravan, H. (2004). The Role of social and cultural participation in feeling cultural changes, *Youth Studies*, 6, 24-45.
- CLN, O. O. (2018). Librarians' awareness of social media usage for informal scientific communication in university libraries in south-south, Nigeria. *Library Philosophy and Practice*, 1-35.
- Dastyar, V., Razeghi, N., & Faghih Abdolahi, M. (2020). The Role of Social Media in the Scientific Relationship of Faculty Members of Mazandaran University and Its Impact on their Scientific Production. *Library and Information Sciences*, 23(4), 173-196. doi: 10.30481/lis.2020.226284.1701
- Djenchuraev, N. (2004). Toward a new policy for scientific and technical communication: The case of Kyrgyz Republic. Available from: <https://arxiv.org/pdf/cs/0405001>
- Galyani-Moghaddam, G., Samiei, M., & Kamali-Sarvestani, M. (2018). The role of social media in the scientific communication of faculty members at Allameh Tabataba'i University. *New Media Studies*, 4(15), 322-351. doi: 10.22054/nms.2018.27860.371
- Ghaempour M A. Social and scientific communications in Sharif University: students' points of view. *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education (IRPHE)* 2015; 20 (4) :95-121
URL: <http://journal.irphe.ac.ir/article-1-2501-en.html>

Journal of
Knowledge-Research Studies
(JKRS)

Vol 2
Issue 1
Serial Number 3
2023

Vol 2
Issue 1
Serial Number 3
2023

Jamali, H. R., Nicholas, D., Herman, E., Boukacem-Zeghmouri, C., Abrizah, A., Rodríguez-Bravo, B., ... & Watkinson, A. (2020). National comparisons of early career researchers' scholarly communication attitudes and behaviours. *Learned Publishing*, 33(4), 370-384. <https://doi.org/10.1002/leap.1313>

Kafashan Kakhki, M., & Khalili, M. (2019). The Role of Scientific Communication in the Process of Knowledge Production in Humanities. *Library and Information Science Research*, 9(1), 107-123. doi: 10.22067/riis.v0i0.62323

Khazaei, Sh. (2011) *Recognition and analysis of scientific communication among the faculty members of Razi University of Kermanshah*, Master Thesis, Esfahan University.

Mohammadi, A. (2007). The effect of communication on knowledge production, *Iranian Journal of Sociology*, 8(1), 37-55.

Mohammad Jafari, S. (1995). The Position of scientific communication in today's world, *Rahyaft*, 8, 148-164.

Moradveisi J, Panahi S, Sedghi S. (2022). The role of social networks in the scholarly communication of students and faculty members of Iran University of Medical Sciences. *Journal of Health Administration*, 4 (4) :47-57. URL: <http://jha.iums.ac.ir/article-1-3898-fa.html>

Navah A, Rezadoost K, Pour Tarkarouni M. Evaluation of Sociological Factors Affecting Students' Interactions and Relationships with Faculty Members. *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education (IRPHE)* 2012; 18 (1) :25-41 URL: <http://journal.irphe.ac.ir/article-1-1504-en.html>

Parhamnia, F., Noushinfard, F., Hariri, N., & Mohammad Smaeil, S. (2017). The Effect of Behavioral Factors on Scholarly Communication: a Multiple Regression Analysis. *Librarianship and Information Organization Studies*, 28(2), 85-106. URL:

http://nastinfo.nlai.ir/article_1354_36b42de4f6fe1d2abc92c3b0ff907941.pdf?lang=en

Parhamnia, F., Nooshinfard, F., Hariri, N., & Mohamad Esmaeil, S. (2017). The Structural Factors Affecting the Scholarly Communication and Scientific Products in Iran's Universities. *Library and Information Science Research*, 7(1), 48-72. doi: 10.22067/riis.v7i1.54796

Parhamnia, F., Nooshinfard, F., Hariri, N., & Mohamad Esmaeil, S. (2020). The Role of Individual Factors and Leadership Style on Scholarly Communication of Faculty Members: A mixed method study. *Journal of Studies in Library and Information Science*, 12(2), -. doi: 10.22055/slis.2020.20755.1313+

Poloei, A., & Nagshineh, N. (2016). Scientific Communication in Niklas Luhmann's Views. *Librarianship and Information Organization Studies*, 27(2), 7-20. URL: http://nastinfo.nlai.ir/article_876_e1deef0bfda95a4c080ace31787c84f1.pdf?lang=en

[Riahi, M.E. \(1995\). Scientific journals: a communication channel for scientists, *Rahyaft*, 8, 21-47.](#)

[Shamsi, M., Soleimani, M. \(2014\). Examining the relationship between scientific communication and media with emphasis on social media, *Ketab-e Mehr*, 17-18, 62-79.](#)

Shehata, A. M. K. (2019). Exploring the scholarly communication styles of Arab social science and humanities scholars. *Learned Publishing*, 32(4), 304-311. <https://doi.org/10.1002/leap.1253>

Sobhani F, Ebrahimi S, Jowkar A. Scientific interactions between university, industry and government in the field of agriculture in Iran: based on Triple Helix Model . *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education (IRPHE)* 2017; 23 (3) :21-41 URL: <http://journal.irphe.ac.ir/article-1-3444-en.html>

Soleimani, Mohammadreza (2008). The role of scientific communication in the production of science, *Science Production*, 8.

Zerehsaz, M. (2011). Scientific communication as an information system: The open access movement and paradigm shifts, *Shamseh*, 3 (12-13): 1-17

حسن‌زاده، آرزو؛ گلینی مقدم، گلنسا؛ اجاق، زهرا (۱۴۰۲). بررسی سطح آگاهی دانشجویان رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی درباره ارتباطات علمی. *نشریه مطالعات دانش‌پژوهی*، ۲(۱): ۳۳-۵۳.

Doi: 10.22034/jkrs.2023.54674.1020

URL: https://jkrs.tabrizu.ac.ir/article_16391.html

این مقاله به صورت دسترسی باز و با لایسنس CC BY NC کپی‌توقا مانز قابل استفاده است.

بررسی سطح آگاهی دانشجویان رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی درباره ارتباطات علمی

آرزو حسن‌زاده^۱، گلنسا گلینی مقدم^۲، زهرا اجاق^{۳*}

تاریخ دریافت: ۹ دی ۱۴۰۱

تاریخ پذیرش: ۱۹ بهمن ۱۴۰۱

چکیده

هدف: پژوهش حاضر باهدف بررسی سطح آگاهی دانشجویان رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی درباره ارتباطات علمی انجام شده است.

روش‌شناسی: این پژوهش کاربردی با روش پیمایشی-توصیفی انجام شد. جامعه پژوهش ۷۰ نفر از دانشجویان دوره تحصیلات تکمیلی رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی بود. ابزار پژوهش، پرسشنامه محقق ساخته بود که هفت مؤلفه و ۷۷ گویه داشت و پایایی آن بر اساس محاسبه آلفای کرونباخ ۰/۹۶۳ محاسبه شد. تحلیل‌های آماری با استفاده از نسخه ۲۵ نرم‌افزار SPSS انجام شد.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که به صورت کلی دانشجویان در حد متوسطی با مصادیق ارتباطات علمی رسمی (با میانگین ۴/۰۳) و غیررسمی (با میانگین ۳/۳۱) آشنا هستند. همچنین آن‌ها از عوامل فردی (با میانگین ۳/۵۴) و محیطی (با میانگین ۳/۳۶) مؤثر بر ارتباطات علمی آگاهی داشتند. به علاوه، دانشجویان ضمن آشنایی با کانال‌ها و ابزارهای گوناگون برقراری ارتباطات علمی به شکل‌های مختلف از این ابزارها استفاده می‌کردند. در نهایت شاخص‌های اعتبار را در ارتباطات علمی می‌شناختند؛ به طوری که سطح آگاهی متوسط و رو به افزایشی نسبت به تمامی موارد مربوط به شاخص‌های اعتبار در ارتباطات علمی داشتند.

نتیجه‌گیری: بر اساس نتایج به دست آمده، دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی نسبت به ارتباطات علمی آگاه هستند. با این حال، با توجه به ماهیت رشته، دانشجویان تحصیلات تکمیلی باید ضمن آشنایی بیشتر با مفهوم ارتباطات علمی، در جهت ایجاد یک رابطه علمی غنی با پژوهشگران و افراد سرشناس در حیطه‌های مختلف علمی تلاش کنند.

کلمات کلیدی: ارتباطات علمی، سطح آگاهی دانشجویان، دانشجویان تحصیلات تکمیلی، دانشگاه علامه طباطبائی

۱. کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

۲. دانشیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

۳. استادیار و عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، تهران، ایران (نویسنده مسئول) zahraojagh1979@gmail.com

ارتباط علمی امروز در دنیا به عنوان جزئی جدانشدنی از فرآیند ارتباطات جهانی مورد توجه قرار گرفته است (محمدجعفری، ۱۳۷۴). ریاحی (۱۳۷۴) ارتباط علمی را زیرمجموعه‌ای از ارتباط اجتماعی می‌داند و دایره‌المعارف علوم اجتماعی (۱۹۶۸) ارتباط علمی را به هر نوع تبادل اطلاعات و افکار میان دانشمندان در جهت ایفای نقش علمی‌شان تعریف می‌کند (دجنچورا^۱، ۲۰۰۴). بنابراین ارتباطات علمی نقشی مهمی در توسعه علم دارد. صاحب‌نظران در این حوزه، دسته‌بندی‌های مختلفی برای ارتباطات علمی ارائه کرده‌اند. از جمله این دسته‌بندی‌ها ارتباطات علمی داخلی و خارجی و رسمی و غیررسمی شناخته شده‌تر هستند. از این بین تقسیم‌بندی ارتباطات علمی به دودسته کلی رسمی و غیررسمی از گسترش بیشتری برخوردار است و این دسته‌بندی توسط اغلب صاحب‌نظران مورد قبول واقع شده است (خزایی، ۱۳۹۰). همچنین عوامل بسیاری بر ارتباطات علمی تأثیرگذار هستند. پژوهشگران، نقش عوامل متعددی را در ارتباطات علمی بررسی نموده‌اند. یکی از این عوامل، عوامل رفتاری و فردی است. در مطالعه‌ای که نقش عوامل رفتاری بر ارتباطات علمی به عنوان یکی از عوامل تأثیرگذار بررسی شده بود، عواملی همچون ویژگی‌های شخصیتی، سبک‌شناسی، تضاد سازمانی و سبک‌های رهبری از مواردی بودند که به واسطه ارتباطات علمی بر تولیدات علمی تأثیرگذار بودند (پرهام نیا و همکاران الف، ۱۳۹۶). دسته دیگری از عوامل که می‌توانند بر ارتباطات علمی اثرگذار باشند، عوامل محیطی و سازمانی هستند. نتایج مطالعات نشان داده است که عوامل سازمانی همچون ساختار سازمانی، راهبردهای سازمانی، انجمن‌های علمی و نظام فناوری می‌توانند از مواردی باشند که تحت عنوان عوامل سازمانی بر ارتباطات علمی تأثیرگذار باشند (پرهام نیا و همکاران الف، ۱۳۹۶).

از طرفی یکی دیگر از عوامل تأثیرگذار بر ارتباطات علمی، کانال‌ها و ابزارهایی هستند که برای برقراری ارتباط از آن‌ها استفاده می‌شود. در حقیقت این ابزارها وسایلی هستند که انتقال اطلاعات علمی از طریق آن‌ها صورت می‌گیرد. در پژوهشی ابزارهای ارتباط علمی به سه دسته ابزار شفاهی، کتبی و الکترونیک تقسیم شده‌اند. گفتگوهای علمی دوجانبه، جلسات علمی، سخنرانی‌ها، همایش‌ها و کنفرانس‌ها از ابزارهای شفاهی، نامه‌های علمی، کتاب‌ها و مجلات از ابزارهای کتبی و پست الکترونیک از ابزارهای الکترونیک محسوب شده‌اند (محمدی، ۱۳۸۶). در پژوهش دیگری ابزارهای مبتنی بر فناوری‌های وب ۲/۰ نظیر شبکه‌های اجتماعی، وبلاگ‌ها، ویکی‌ها، فروم‌ها و غیره نیز از ابزارهای ارتباطات علمی به شمار آمده‌اند (شمسی و سلیمانی، ۱۳۹۴).

دانشجویان تحصیلات تکمیلی یکی از مهم‌ترین کنشگران در عرصه علم محسوب می‌شوند. اساتید و پژوهشگران، ضمن آموزش شیوه انجام پژوهش روشمند و علمی، آن‌ها را برای ورود به کار حرفه‌ای علم آماده می‌کنند. دانشجویان در محیط‌های دانشگاهی می‌آموزند تا در کنار رقابت با یکدیگر، از طریق همکاری و کمک به یکدیگر، فعالیت‌های آموزشی و بعضاً پژوهشی خود را به انجام برسانند. در واقع ساختار این گونه فعالیت‌ها در محیط‌های دانشگاهی به گونه‌ای است که دانشجویان را وادار یا ترغیب به تعامل با سایرین می‌سازد. در نتیجه علاوه بر گسترش علوم، تعاملات و ارتباطات علمی می‌تواند گستره انتظارات را

برای دستیابی به نتیجه‌ای کارآمدتر ارتقاء دهد (باقری بنجار و همکاران، ۱۳۹۴). وجود تعاملات و ارتباطات عمیق میان ذی‌نفعان اعم از اساتید و دانشجویان در محیط‌های دانشگاهی، بیانگر جدی بودن آموزش و پژوهش و به‌طور کلی‌تر، توسعه‌یافتگی رشته‌های علمی است و ضعف مناسبات دانشگاهی با دیگر مشکلات رشته‌های علمی پیوند دارد. ارتباط میان دانشجویان با خود، اساتید و سایر پژوهشگران یکی از عرصه‌های بااهمیت و تأثیرگذار تعامل دانشگاهی است (باقری حیدری، ۱۳۹۴).

بااین‌حال به نظر می‌رسد که در دانشگاه‌های ایران نقش کنش‌های متقابل و تعاملی کم‌رنگ است. در ساختار اجتماعی محیط‌های علمی ایران، تعاملات و روابط علمی به‌گونه‌ای است که در آن روابط و تعاملات شکلی شکننده، زودگذر و ناپایدار دارند و ساختار اجتماعی در دانشگاه‌های ایران به روابط تعاملات نهادینه نشده، معطوف است (نواح و همکاران، ۱۳۹۱)؛ به‌طوری که دانشجو با ورود به دانشگاه فقط از نظر کنش‌های غیر علمی مانند نگرش‌های دینی، سیاسی و اجتماعی متحول می‌شود و چندان نمی‌تواند به کارکردها و رسالت‌های دانشگاه که تولید و انتقال دانش و به عبارتی کنش‌های ارتباطی و گفت‌وگویی است، دست یابد (بهران، ۱۳۸۳). از سویی یکی از مشکلاتی که نظام علمی ایران با آن روبرو بوده است، عدم دانش کافی دانشجویان در خصوص نحوه برقراری ارتباط با سایر افراد در جوامع علمی بوده است. ایجاد یک نظام علمی سازمان‌یافته درست نیازمند تعاملات عینی با اساتید مانند مشورت‌های درسی و غیردرسی و همکاری با استادان است (قائم پور، ۱۳۹۳).

با توجه به اینکه توانایی پژوهشگران در برقراری ارتباط علمی در سطوح ملی و بین‌المللی، یکی از مهم‌ترین عواملی است که به افزایش فعالیت‌های پژوهشی در میان آن‌ها منتهی می‌شود، به همین سبب این افراد نقش مهمی در توسعه علمی دارد. باید توجه داشت که پژوهشگران قبلاً دانشجو بوده‌اند و فرهنگی که در طول تحصیل کسب کرده‌اند نقش مهمی در چگونگی ادامه مسیر علمی‌شان در کار پژوهشگری دارد. لذا یکی از گروه‌هایی که فهم نگرش آن‌ها نسبت به ارتباطات علمی مهم است، دانشجویان هستند؛ به‌طوری که میزان آگاهی آنان از این موضوع می‌تواند تأثیر بسزایی در گسترش و توسعه تولیدات علمی داشته باشد. پژوهش‌هایی که پیش‌ازاین در مورد ارتباطات علمی در محیط‌های دانشگاهی صورت گرفته است به جنبه‌های نظری و مفهومی (پلویی و نقشینه، ۱۳۹۵)، الگوهای ارتباطات علمی (گلینی مقدم و همکاران، ۱۳۹۶) و یا کارکردهای ارتباطات علمی (زهر ساز، ۱۳۹۰) و تأثیر ارتباطات علمی بر تولید و کارآمدی علم (سلیمانی، ۱۳۸۷؛ کفاشان کاخکی و خلیلی، ۱۳۹۸) تأکید کرده‌اند. این موضوع نشان‌دهنده دامنه گسترده موضوع ارتباطات علمی است که از زوایای مختلفی قابل بررسی و مطالعه است. همان‌طور که گفته شد یکی از عواملی که می‌تواند بر ارتباطات علمی تأثیرگذار باشد، میزان آگاهی دانشجویان تحصیلات تکمیلی از این مؤلفه است. بر همین اساس هدف این پژوهش، سنجش سطح آگاهی دانشجویان تحصیلات تکمیلی علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی درباره ارتباطات علمی است. علت انتخاب دانشجویان این رشته، اهمیت آشنایی دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی با ارتباطات علمی و نقش آن‌ها در فرایند ارتباطات علمی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی بوده است.

نشریه مطالعات دانش‌پژوهی

صفحه ۳۵

بررسی سطح آگاهی
دانشجویان رشته علم
اطلاعات و دانش‌شناسی
...

در واقع هدف پژوهش پاسخ به سؤالات زیر است:

۱. سطح آگاهی دانشجویان تحصیلات تکمیلی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در مورد ارتباطات علمی رسمی چقدر است؟
۲. سطح آگاهی دانشجویان تحصیلات تکمیلی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در مورد ارتباطات علمی غیررسمی چقدر است؟
۳. سطح آگاهی دانشجویان تحصیلات تکمیلی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در مورد عوامل فردی مؤثر بر ارتباطات علمی چقدر است؟
۴. سطح آگاهی دانشجویان تحصیلات تکمیلی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در مورد عوامل محیطی مؤثر بر ارتباطات علمی چقدر است؟
۵. سطح آگاهی دانشجویان تحصیلات تکمیلی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در مورد کانال‌ها و ابزارهای برقراری ارتباطات علمی چقدر است؟
۶. دانشجویان تحصیلات تکمیلی علم اطلاعات و دانش‌شناسی از کانال‌ها و ابزارهای برقراری ارتباطات علمی تا چه اندازه استفاده می‌کنند؟
۷. سطح آگاهی دانشجویان تحصیلات تکمیلی علم اطلاعات و دانش‌شناسی با شاخص‌های اعتبار در ارتباطات علمی چقدر است؟

۲. پیشینه پژوهش

اگرچه مطالعات و پژوهش‌هایی در این زمینه ارتباطات علمی در میان گروه‌های مختلف پژوهشگران و اعضای هیئت علمی در دانشگاه‌ها، صورت گرفته است اما این موضوع کمتر در میان دانشجویان تحصیلات تکمیلی مورد بررسی قرار گرفته است. لذا پژوهش‌ها در این زمینه محدود می‌باشند. در ادامه پژوهش‌هایی که با پژوهش حاضر مشابهت بیشتری داشتند، ارائه شده است.

خزایی (۱۳۹۰) پژوهش خود را باهدف شناسایی و تحلیل ارتباطات علمی اعضای هیئت علمی دانشگاه رازی کرمانشاه به انجام رساند. یافته‌های پژوهش حاکی از آن بود که ارتباطات علمی اعضای هیئت علمی دانشگاه رازی کمتر از میانگین فرضی مورد انتظار است. میانگین ارتباطات رسمی آن‌ها (۲/۸۷) بیشتر از ارتباطات غیررسمی (۲/۵۱) است. میانگین استفاده از ابزارهای ارتباطی (۲/۳۳) کمتر از میانگین فرضی است. مهارت‌های فردی مورد نیاز آنان در برقراری ارتباط علمی (۳/۷۱) بیش از حد متوسط و میزان رضایت از امکانات و شرایط موجود در دانشگاه (۲/۴۷) کمتر از حد متوسط است. مهم‌ترین انگیزه آنان در ارتباط علمی افزایش کیفیت تولیدات علمی است و بیشترین ارتباطات علمی آن‌ها با افراد هم رشته‌شان است.

پرهام‌نیا و همکاران ب (۱۳۹۶) در پژوهشی به بررسی «تأثیر عوامل رفتاری بر ارتباطات علمی: تحلیلی مبتنی بر رگرسیون چندگانه» پرداختند. نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها نشان داد متغیرهای ویژگی‌های شخصیتی، سبک‌شناختی، تضاد سازمانی، و سبک رهبری می‌توانند واریانس ارتباطات علمی را به صورت معناداری تبیین کنند. اما متغیرهای مهارت‌های ارتباطی و اطلاعاتی و انحراف از هنجارهای اجتماعی و

شناختی علم سهمی در این پیش‌بینی نداشتند. همچنین بین ارتباطات علمی با تولیدات علمی رابطه معناداری به دست آمد و از نظر آماری توانست واریانس تولیدات علمی را به صورت معناداری تبیین کند.

سبحانی و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهش خود ارتباطات علمی دانشگاه، صنعت و دولت در ایران بر اساس مدل مارپیچ سه گانه در حوزه کشاورزی را بررسی نمودند. نتایج نشان داد که بیشترین تعداد پژوهش‌های انجام‌شده ایرانیان در حوزه کشاورزی را نهاد دانشگاه و کمترین آن را سازمان‌های دولتی انجام داده‌اند و همچنین بررسی تعاملات نشان داد که بیشترین تعامل بین دو نهاد دانشگاه و صنعت و کمترین آن بین دو نهاد صنعت و دولت است.

گلینی مقدم و همکاران (۱۳۹۶) مطالعه‌ای با عنوان «نقش رسانه‌های اجتماعی در ارتباطات علمی اعضای هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی» به انجام رساندند. یافته‌های پژوهش نشان داد که میانگین استفاده از انواع رسانه‌های اجتماعی ۲/۱۳ پایین‌تر از حد متوسط بوده و ارتباطات علمی اعضای هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی در گوگل اسکالر بیشتر از سایر رسانه‌ها بوده است. بیشترین ارتباط اعضای هیئت علمی با متخصصان داخل کشور بود و بیشترین علت حضور آن‌ها در رسانه‌های اجتماعی، آشنایی آنان با دیگر تخصص‌ها و استفاده از توان متخصصان رشته‌های دیگر بوده است. بیشترین گفت‌وگو و مکالمه از طریق ایمیل صورت گرفته است.

پرهام نیا و همکاران (۱۳۹۹) پژوهش خود را با عنوان «نقش عوامل فردی و سبک رهبری بر ارتباطات علمی اعضای هیئت علمی: یک مطالعه ترکیبی» به انجام رساندند. نتایج بخش نشان داد متغیرهای ویژگی‌های شخصیتی، ویژگی‌های سبک‌شناختی، تضاد سازمانی، و سبک رهبری توانستند واریانس ارتباطات علمی را به صورت معناداری تبیین کنند. به طور کلی یافته‌ها حاکی از تأثیر مستقیم اکثر متغیرهای موردبررسی بر ارتباطات علمی بود.

دستیار و همکاران (۱۳۹۹) مطالعه‌ای با عنوان «نقش رسانه‌های اجتماعی در ارتباطات علمی اعضای هیئت علمی دانشگاه مازندران و تأثیر آن بر تولیدات علمی آنان» به انجام رساندند و یافته‌ها نشان داد بین نقش رسانه‌های اجتماعی در ارتباطات علمی و تولیدات علمی رابطه معنی‌داری وجود دارد. رسانه‌های اجتماعی در ارتباطات علمی اعضای هیئت علمی نقش مؤثری را ایفا کردند، که این نقش مؤثر، منجر به افزایش میزان تولیدات علمی آن‌ها گردید.

در مطالعه‌ای که در سال ۱۴۰۰ با عنوان «نقش شبکه‌های اجتماعی در ارتباطات علمی دانشجویان و اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران» انجام شد ابعاد جستجوی اطلاعات با میانگین ۳/۵۹ و انتشار و اشتراک اطلاعات با میانگین ۳/۳۸، از مهم‌ترین مزایای استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی در ارتباطات علمی بود. همچنین، عدم برگزاری کارگاه‌های آموزشی در دانشگاه به منظور استفاده کارآمدتر از شبکه‌های اجتماعی علمی مهم‌ترین عامل بازدارنده در استفاده از این شبکه‌ها بود. آزمون فرضیات پژوهش نیز نشان داد بین ابعاد ارتباطات علمی و میزان استفاده دو گروه دانشجویان و اعضای هیئت علمی از شبکه‌های اجتماعی علمی تفاوت آماری معنی‌داری وجود دارد. به طوری که میانگین نمره همکاری‌های پژوهشی، ایده‌یابی پژوهشی و جستجوی اطلاعات در بین دانشجویان بیشتر از اعضای هیئت علمی بود. بین میزان

نشریه مطالعات دانش‌پژوهی

صفحه ۳۷

بررسی سطح آگاهی
دانشجویان رشته علم
اطلاعات و دانش‌شناسی

...

استفاده از شبکه‌های اجتماعی با مدرک تحصیلی و سن پاسخگویان ارتباط آماری معنی داری وجود نداشت (مرادویسی، پناهی و صدقی، ۱۴۰۰).

ال دایهانی و همکاران^۱ (۲۰۱۸) در پژوهشی باهدف بررسی استفاده دانشگاهیان علوم اجتماعی از رسانه‌های اجتماعی برای ارتباطات علمی در دانشگاه کویت به انجام رساندند. یافته‌ها نشان داد پلتفرم‌های ارتباط اجتماعی، مانند توییتر و فیس‌بوک، بالاترین میانگین امتیاز را برای استفاده دریافت کردند. پس از آن برنامه‌های تلفن همراه، مانند واتساپ، اینستاگرام و یوتیوب قرار گرفتند. استفاده متوسط تا کم برای رسانه‌های اجتماعی دانشگاهی ثبت شد. ResearchGate بیشترین استفاده را ثبت کرد و پس از آن academia.edu. «در ارتباط نگه داشتن» بیشترین فعالیت گزارش شده بود. دوسوم از پاسخ‌دهندگان از رسانه‌های اجتماعی برای ارتباط علمی غیررسمی با افرادی که می‌شناختند استفاده کردند. «فقدان تشویق دانشگاه» بالاترین امتیاز را به‌عنوان عامل بازدارنده استفاده دریافت کرد و تقریباً نیمی از پاسخ‌دهندگان «کمبود زمان» را به‌عنوان یک مانع ذکر کردند.

در مطالعه‌ای در نیجریه (۲۰۱۸) درباره سطح آگاهی و میزان استفاده کتابداران از رسانه‌های اجتماعی جدید در ارتباطات علمی این نتیجه به دست آمد که کتابداران از رسانه‌های فیس‌بوک، واتساپ، توییتر، گوگل، یوتیوب برای ارتباطات علمی استفاده می‌کنند اما میزان آگاهی آن‌ها پایین است (سی. ال. ان^۲، ۲۰۱۸).

شهااتا^۳ (۲۰۱۹) در مطالعه‌ای به «بررسی سبک‌های ارتباطات علمی دانشمندان علوم اجتماعی و علوم انسانی عرب» پرداخت. تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که شرکت‌کنندگان از سبک‌های مختلف رویکردهای ارتباطی علمی استفاده می‌کنند. اکثر شرکت‌کنندگان از کانال‌های غیررسمی (رسانه‌های اجتماعی) برای انتقال یافته‌های تحقیق خود (به‌ویژه ResearchGate و Facebook) استفاده می‌کنند، اگرچه اولویت با ارتباطات رسمی است.

هدف مطالعه المومن و همکاران^۴ (۲۰۲۰) بررسی ادراکات دانشگاهیان در مورد استفاده و سودمندی شبکه‌های اجتماعی دانشگاهی در شیوه‌های ارتباطی علمی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های کویت بود. نتایج حاصل نشان داد که اکثر اعضای هیئت علمی از اهمیت شبکه‌های اجتماعی دانشگاهی آگاه هستند. آن‌ها دریافتند که این شبکه‌ها مفید هستند، چون انتشارات بیشتری در دسترس است، ارتباط دانشمندان با همکارانی که علائق پژوهشی مشابهی دارند آسان‌تر شده است.

جمالی و همکاران^۵ (۲۰۲۰) در مطالعه خود به «مقایسه ملی نگرش‌ها و رفتارهای ارتباطات علمی محققان در اوایل کار» پرداختند. در این مقاله نگرش‌ها و روش‌های ارتباطات علمی محققان در هشت کشور در زمینه کشف، خواندن، انتشار، تألیف، دسترسی آزاد و رسانه‌های اجتماعی مقایسه شد. یافته‌های اصلی این موضوع

نشریه مطالعات دانش پژوهی

صفحه ۳۸

دوره ۲، شماره ۱

پیاپی ۳

۱۴۰۲

1. Al-Daihani et al

2. CLN

4. Shehata

5. Al-Muomen et al

6. Jamali et al

را نشان می‌داد که از نظر نگرش‌ها و شیوه‌های ارتباطات علمی دانشمندان از کشورهای مختلفی که در این مطالعه به نمایندگی انتخاب شدند، تنوع قابل توجهی وجود دارد که قابل توضیح نیست. از نمونه‌ها چین، روسیه، فرانسه و مالزی از نظر فعالیت علمی بیشتر متفاوت بودند و پاسخ‌های انگلیس و ایالات متحده آمریکا تقریباً مشابه بود.

چنانچه در بررسی پیشینه‌ها مشاهده شد، به‌طور کلی موضوع ارتباطات علمی در ایران و خارج از کشور در میان جوامع مختلف علمی مورد بررسی قرار گرفته است که این مسئله خود نشان از اهمیت موضوع ارتباطات علمی داشته است. با این حال با توجه به پژوهش‌های انجام شده، چنین به نظر می‌رسد که در زمینه موضوعی این پژوهش و در میان جامعه دانشجویی تابه‌حال پژوهشی به بررسی و ارزیابی میزان آشنایی با ارتباطات علمی نپرداخته است و از این رو ضروری به نظر می‌رسد که تحقیق جامع و کاملی در این زمینه در ایران در گروه‌های مختلف دانشجویان به‌ویژه دانشجویان تحصیلات تکمیلی صورت گرفته و نتایج آن در تحقیقات آتی مورد استفاده قرار گیرد.

۳. روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی و از نظر اجرا، گردآوری و تحلیل داده‌ها از نوع پیمایش توصیفی-تحلیلی است. جامعه پژوهش تمامی دانشجویان تحصیلات تکمیلی علم اطلاعات و دانش‌شناسی مشغول به تحصیل در دانشگاه علامه طباطبائی به تعداد ۷۵ نفر هستند که به دلیل کم بودن تعداد جامعه آماری، نمونه‌گیری انجام نشد. به‌منظور جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز، از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. زمان اجرای تحقیق نیمسال دوم ۱۴۰۰-۱۴۰۱ بود.

این پرسشنامه در دو بخش تنظیم شده است: بخش اول مربوط به اطلاعات جمعیت شناختی از جمله جنس و سن شرکت کنندگان است. بخش دوم شامل هفت مؤلفه میزان آشنایی با مفهوم ارتباطات علمی رسمی (۱۴ گویه)، میزان آشنایی با مفهوم ارتباطات علمی غیررسمی (نُه گویه)، میزان آشنایی با عوامل فردی مؤثر بر ارتباطات علمی (۱۲ گویه)، میزان آشنایی با عوامل محیطی مؤثر بر ارتباطات علمی (هفت گویه)، میزان آشنایی با کانال‌ها و ابزارهای برقراری ارتباطات علمی (۱۳ گویه) میزان استفاده از کانال‌ها و ابزارهای برقراری ارتباط علمی (۱۳ گویه) و میزان آشنایی با شاخص‌های اعتبار در ارتباطات علمی (نُه گویه) است. شیوه نمره‌گذاری مطابق طیف لیکرت پنج گزینه‌ای (۱ بسیار کم، ۲ کم، ۳ متوسط، ۴ زیاد و ۵ بسیار زیاد) است.

به‌منظور سنجش روایی پرسشنامه پژوهش حاضر از روایی محتوایی استفاده شد. بدین منظور ابتدا پرسشنامه برای گروهی از اساتید خبره گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی از طریق پست الکترونیکی ارسال شد. پرسشنامه پس از استفاده از نظرات خبرگان اصلاح گردید و پس از اعمال اصلاحات لازم در نهایت در دو بخش و هفت مؤلفه و ۷۷ گویه طراحی گردید. پایایی پرسشنامه مذکور بر اساس پاسخ شرکت کنندگان در این پژوهش (۵۰ نفر) به روش آلفای کرونباخ با استفاده از نسخه ۲۵ نرم‌افزار SPSS محاسبه گردید که برابر با ۰/۹۶۳ بود.

نشریه مطالعات دانش‌پژوهی

صفحه ۳۹

بررسی سطح آگاهی
دانشجویان رشته علم
اطلاعات و دانش‌شناسی
...

به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از آماره‌های توصیفی همچون فراوانی، درصد فراوانی، میانگین و انحراف معیار استفاده شد و همچنین نرم افزار مورد استفاده برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، نسخه ۲۵ نرم افزار SPSS بود.

۴. یافته‌ها

در این بخش ابتدا ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت کنندگان در پژوهش و سپس یافته‌های حاصل از تحلیل داده‌ها در پاسخ به سؤال‌های پژوهش ارائه شده است.

جدول ۱ اطلاعات جمعیت‌شناختی شرکت کنندگان را نشان می‌دهد.

جدول ۴-۱: توزیع فراوانی افراد بر اساس جنسیت

متغیر	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	زن	۹۴/۳
	مرد	۴/۳
سن	سال ۲۰ تا ۲۵	۵۵/۷
	سال ۲۶ تا ۳۰	۱۷/۱
	سال ۳۱ تا ۳۵	۱۲/۹
	سال ۳۶ تا ۴۰	۲/۹
	سال ۴۰ بالای	۱۱/۴

نشریه مطالعات دانش پژوهی

صفحه ۴۰

دوره ۲، شماره ۱

پیاپی ۳

۱۴۰۲

بر اساس اطلاعات جدول ۱، اکثر شرکت کنندگان در این پژوهش، زن بوده‌اند (۹۴/۳ درصد) و بیش از نیمی از شرکت کنندگان بین ۲۰ تا ۲۵ سال سن داشتند (۵۵/۷ درصد). همچنین کمترین فراوانی مربوط به گروه سنی ۳۶ تا ۴۰ سال بود (۲/۹ درصد).

پرسش اول: سطح آگاهی دانشجویان تحصیلات تکمیلی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در مورد ارتباطات علمی رسمی چقدر است؟

در جدول ۲ اطلاعات مربوط به سطح آگاهی پاسخگویان نسبت به ارتباطات علمی رسمی ارائه شده است.

جدول ۲: آگاهی افراد از ارتباطات علمی رسمی

مؤلفه‌های ارتباطات علمی رسمی		بسیار کم	کم	متوسط	زیاد	بسیار زیاد	میانگین	انحراف معیار
استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی علمی خارجی (LISA, LISTA, Emerald...)	تعداد	۶	۱۷	۲۹	۱۰	۸	۲/۹۶	۱/۰۹
	درصد	۸/۶	۲۴/۳	۴۱/۴	۱۴/۳	۱۱/۴		
استفاده از مجلات تخصصی خارجی	تعداد	۱۳	۲۵	۲۲	۵	۵	۲/۴۹	۱/۰۹
	درصد	۱۸/۶	۳۵/۷	۳۱/۴	۷/۱	۷/۱		
استفاده از نمایه‌های استنادی آنلاین (مانند ISI, Scopus)	تعداد	۹	۱۴	۲۴	۱۳	۱۰	۳/۰۱	۱/۲۲
	درصد	۱۲/۹	۲۰/۰	۳۴/۳	۱۸/۶	۱۴/۳		
استفاده از کتاب‌های تخصصی خارجی	تعداد	۱۵	۲۴	۲۱	۷	۳	۲/۴۱	۱/۰۶
	درصد	۲۱/۴	۳۴/۳	۳۰/۰	۱۰/۰	۴/۳		
استفاده از منابع دسترسی آزاد از طریق اینترنت	تعداد	۲	۲	۱۷	۲۰	۲۹	۴/۰۳	۱/۰۲
	درصد	۲/۹	۲/۹	۲۴/۳	۲۸/۶	۴۱/۴		

۱/۰۸	۳/۷۷	۲۲	۱۹	۲۰	۶	۲	تعداد	استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی علمی داخلی (مگیران، SID، نورمگز و...)
		۳۱/۹	۲۷/۵	۲۹/۰	۸/۷	۲/۹	درصد	
۱/۱۵	۳/۳۹	۱۳	۲۱	۲۱	۱۰	۵	تعداد	استفاده از کتاب‌های تخصصی داخلی
		۱۸/۶	۳۰/۰	۳۰/۰	۱۴/۳	۷/۱	درصد	
۱/۲۱	۳/۴۳	۱۶	۱۹	۱۹	۱۱	۵	تعداد	استفاده از مجلات تخصصی داخلی
		۲۲/۹	۲۷/۱	۲۷/۱	۱۵/۷	۷/۱	درصد	
۱/۰۷	۳/۰۳	۸	۱۲	۲۹	۱۶	۵	تعداد	مراجعه به کتابخانه‌های دانشگاه
		۱۱/۴	۱۷/۱	۴۱/۴	۲۲/۹	۷/۱	درصد	
۱/۰۹	۲/۷۷	۷	۷	۲۶	۲۳	۷	تعداد	مراجعه به صفحات وب شخصی پژوهشگران برجسته در زمینه موردنظر
		۱۰/۰	۱۰/۰	۳۷/۱	۳۲/۹	۱۰/۰	درصد	
۱/۱۴	۲/۶۶	۶	۸	۲۳	۲۲	۱۱	تعداد	مراجعه به پروفایل‌های علمی پژوهشگران برجسته در زمینه موردنظر
		۸/۶	۱۱/۴	۳۲/۹	۳۱/۴	۱۵/۷	درصد	
۱/۰۱	۲/۲۰	۳	۲	۲۲	۲۵	۱۸	تعداد	استفاده از مخازن سازمانی _ واسپارگاه‌های دانشگاهی
		۴/۳	۲/۹	۳۱/۴	۳۵/۷	۲۵/۷	درصد	
۱/۱۴	۳/۰۶	۹	۱۳	۲۸	۱۳	۷	تعداد	استفاده از وبسایت‌های دانشگاهی
		۱۲/۹	۱۸/۶	۴۰/۰	۱۸/۶	۱۰/۰	درصد	
۱/۱۴	۳/۷۱	۲۱	۲۱	۱۹	۵	۴	تعداد	مراجعه به آرشیوهای سازمان‌ها و مراکز و وبسایت‌های تخصصی در زمینه موردنظر همچون Google, ResearchGate, Academia, LinkedIn, Scholar
		۳/۰	۳۰/۰	۲۷/۱	۷/۱	۵/۷	درصد	

نشریه مطالعات دانش پژوهی

صفحه ۴۱

بررسی سطح آگاهی دانشجویان رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی

...

بر اساس نتایج مندرج در جدول ۲، بیشترین آگاهی شرکت‌کنندگان در پژوهش از ارتباطات علمی رسمی مربوط به «استفاده از منابع دسترسی آزاد از طریق اینترنت» با میانگین ۴/۰۳ بود. همچنین کمترین آگاهی را از «استفاده از مخازن سازمانی _ واسپارگاه‌های دانشگاهی» داشتند (میانگین ۲/۲۰).

پرسش دوم: سطح آگاهی دانشجویان تحصیلات تکمیلی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در مورد ارتباطات علمی غیررسمی چقدر است؟

در جدول ۳ اطلاعات مربوط به سطح آگاهی پاسخگویان در مورد ارتباطات علمی غیررسمی قابل مشاهده است.

جدول ۳: آگاهی افراد از ارتباطات علمی غیررسمی

مؤلفه‌های ارتباطات علمی غیررسمی	بسیار کم	کم	متوسط	زیاد	بسیار زیاد	میانگین	انحراف معیار
شرکت در همایش‌های علمی	۵	۱۴	۳۲	۱۴	۵	۳/۰۰	۰/۹۹
	۷/۱	۲۰/۰	۴۵/۷	۲۰/۰	۷/۱		
شرکت در کارگاه‌های آموزشی	۴	۸	۳۴	۱۶	۸	۳/۲۳	۱/۰۰
	۵/۷	۱۱/۴	۴۸/۶	۲۲/۹	۱۱/۴		
شرکت در وبینارهای آموزشی	۳	۶	۳۶	۱۶	۸	۳/۲۹	۰/۹۴
	۴/۳	۸/۷	۵۲/۲	۲۳/۲	۱۱/۶		
دریافت اطلاعات از دوستان و همکاران به وسیله ایمیل	۶	۲۷	۲۳	۴	۱۰	۲/۷۹	۱/۱۵
	۸/۶	۳۸/۶	۳۲/۹	۵/۷	۱۴/۳		
دریافت اطلاعات از دوستان و همکاران به وسیله ارتباط رودرو	۳	۱۴	۲۳	۱۸	۱۲	۳/۳۱	۱/۱۱
	۴/۳	۲۰/۰	۳۲/۹	۲۵/۷	۱۷/۱		
تعداد	۳	۱۵	۲۱	۲۱	۹	۳/۲۶	۱/۰۸

		۱۳/	۳۰/۴	۳۰/۴	۲۱/۷	۴/۳	درصد	دریافت اطلاعات از دوستان و همکاران به وسیله ارتباط تلفنی
۱/۳۰	۲/۹۳	۱۲	۹	۲۲	۱۶	۱۱	تعداد	دریافت اطلاعات از دوستان و همکاران به وسیله ارتباط آنلاین و شبکه‌های اجتماعی همچون ResearchGate، Academia، LinkedIn
		۱۷/۱	۱۲/۹	۳۱/۴	۲۲/۹	۱۵/۷	درصد	
۱/۱۳	۲/۶۱	۵	۷	۲۶	۱۸	۱۳	تعداد	شرکت در گروه‌های بحث اینترنتی
		۷/۲	۱۰/۱	۳۷/۷	۲۶/۱	۱۸/۸	درصد	
۱/۱۳	۲/۲۵	۳	۶	۱۸	۲۰	۲۲	تعداد	استفاده از پایگاه‌های پیش از انتشار (مخازن پیش چاپ) مانند MedRxive، ArXiv و نظایر آن
		۴/۳	۸/۷	۲۶/۱	۲۹/۰	۳۱/۹	درصد	

با توجه به اطلاعات جدول ۳، دانشجویان در بحث ارتباطات علمی غیررسمی نسبت به «دریافت اطلاعات از دوستان و همکاران به وسیله ارتباط رودررو» بیشترین آگاهی و «استفاده از پایگاه‌های پیش از انتشار (مخازن پیش چاپ)» مانند ArXiv، MedRxive و نظایر آن کمترین آگاهی را داشتند (به ترتیب با میانگین ۳/۳۱ و ۲/۲۵).

نشریه مطالعات دانش پژوهی

صفحه ۴۲

دوره ۲، شماره ۱

پیاپی ۳

۱۴۰۲

پرسش سوم: سطح آگاهی دانشجویان تحصیلات تکمیلی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در مورد عوامل فردی مؤثر بر ارتباطات علمی چقدر است؟

در جدول ۴ اطلاعات مربوط به سطح آگاهی پاسخگویان در مورد عوامل فردی مؤثر بر ارتباطات علمی ارائه شده است.

جدول ۴: آگاهی افراد از عوامل فردی مؤثر بر ارتباطات علمی

انحراف معیار	میانگین	بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم	عوامل فردی	
							تعداد	نحوه برقراری ارتباطات فردی
۰/۹۰	۳/۵۴	۱۱	۲۴	۲۷	۸	۰	تعداد	
		۱۵/۷	۳۴/۳	۳۸/۶	۱۱/۴	۰/۰	درصد	
۰/۹۱	۳/۴۹	۱۴	۱۲	۳۸	۶	۰	تعداد	آشنایی با مهارت‌های کلامی و غیرکلامی در ارتباط
		۲۰/۰	۱۷/۱	۵۴/۳	۸/۶	۰/۰	درصد	
۰/۸۹	۴/۰۳	۲۴	۲۷	۱۴	۴	۰	تعداد	پایبندی به اصول اخلاقی در ارتباطات
		۳۴/۸	۳۹/۱	۲۰/۳	۵/۸	۰/۰	درصد	
۰/۹۲	۳/۳۰	۸	۱۷	۳۵	۸	۲	تعداد	تسلط بر مفاهیم و مطالب علمی
		۱۱/۴	۲۴/۳	۵۰/۰	۱۱/۴	۲/۹	درصد	
۰/۸۳	۳/۴۱	۸	۱۸	۳۸	۴	۱	تعداد	به‌روز بودن اطلاعات و علم
		۱۱/۶	۲۶/۱	۵۵/۱	۵/۸	۱/۴	درصد	
۰/۹۳	۳/۳۳	۸	۱۹	۳۳	۸	۲	تعداد	میزان تجربیات کاربردی در مواجهه با مباحث علمی
		۱۱/۴	۲۷/۱	۴۷/۱	۱۱/۴	۲/۹	درصد	
۱/۱۵	۲/۹۱	۷	۱۱	۳۲	۹	۱۱	تعداد	نحوه مدیریت گروه‌های تخصصی و پژوهشی
		۱۰/۰	۱۵/۷	۴۵/۷	۱۲/۹	۱۵/۷	درصد	
۱/۱۱	۳/۵۰	۱۴	۲۲	۲۴	۵	۵	تعداد	وجود تفاوت‌های فرهنگی در افراد و جوامع علمی داخل و خارج از کشور
		۲۰/۰	۳۱/۴	۳۴/۳	۷/۱	۷/۱	درصد	
۱/۱۱	۳/۲۰	۹	۱۷	۳۰	۷	۷	تعداد	

		۱۲/۹	۲۴/۳	۴۲/۹	۱۰/۰	۱۰/۰	درصد	مهارت‌های علمی و حرفه‌ای برای انجام پژوهش در زمینه موضوعی موردنظر
۰/۹۹	۳/۳۲	۸	۲۰	۳۱	۶	۴	تعداد	تسلط به نحوه استفاده از راهبردهای جستجوی
		۱۱/۶	۲۹/۰	۴۴/۹	۸/۷	۵/۸	درصد	مناسب
۱/۰۸	۳/۱۷	۸	۱۷	۳۰	۹	۶	تعداد	بالا بودن سواد اطلاعاتی
		۱۱/۴	۲۴/۳	۴۲/۹	۱۲/۹	۸/۶	درصد	دیجیتال
۰/۹۵	۳/۷۷	۱۶	۲۹	۲۰	۳	۲	تعداد	وضعیت ظاهری و
		۲۲/۹	۴۱/۴	۲۸/۶	۴/۳	۲/۹	درصد	گشاده‌رویی بجا و مناسب

همان‌طور که در جدول ۴ مشاهده می‌شود، بیشترین آگاهی دانشجویان از عوامل فردی مؤثر بر ارتباطات علمی مربوط به مؤلفه «پایبندی به اصول اخلاقی در ارتباطات» و کمترین آگاهی مربوط به «نحوه مدیریت گروه‌های تخصصی و پژوهشی» بوده است (به ترتیب با میانگین ۴/۰۳ و ۲/۹۱).

پرسش چهارم: سطح آگاهی دانشجویان تحصیلات تکمیلی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در مورد عوامل محیطی مؤثر بر ارتباطات علمی چقدر است؟

در جدول ۵ اطلاعات مربوط به سطح آگاهی پاسخگویان در مورد عوامل محیطی مؤثر بر ارتباطات علمی قابل مشاهده است.

جدول ۵: آگاهی افراد از عوامل محیطی مؤثر بر ارتباطات علمی

عوامل محیطی	بسیار کم	کم	متوسط	زیاد	بسیار زیاد	میانگین	انحراف معیار
فعالیت‌های کتابخانه‌های دانشگاهی	۲	۵	۳۳	۲۴	۵	۳/۳۶	۰/۸۴
	۲/۹	۷/۲	۴۷/۸	۳۴/۸	۷/۲		
شرایط و امکانات دانشگاه برای انجام فعالیت‌های پژوهشی	۴	۱۲	۳۶	۱۵	۳	۳/۰۱	۰/۸۹
	۵/۷	۱۷/۱	۵۱/۴	۲۱/۴	۴/۳		
شرایط همکاری گروهی بین‌رشته‌ای پژوهشگران در سطح ملی و بین‌المللی	۱۳	۱۲	۲۹	۱۵	۱	۲/۷۰	۱/۰۵
	۱۸/۶	۱۷/۱	۴۱/۴	۲/۴	۱/۴		
شرایط همکاری گروهی درون رشته‌ای پژوهشگران در سطح ملی و بین‌المللی	۱۰	۱۸	۲۷	۱۳	۲	۲/۷۰	۱/۰۳
	۱۴/۳	۲۵/۷	۳۸/۶	۱۸/۶	۲/۹		
نحوه برگزاری و شرکت در نشست‌های علمی و تخصصی در سطح گروه‌های مختلف آموزشی و دانشگاه	۷	۱۰	۳۴	۱۸	۱	۲/۹۴	۰/۹۳
	۱۰/۰	۱۴/۳	۴۸/۶	۲۵/۷	۱/۴		
نحوه برگزاری و شرکت جلسات و گردهمایی‌های نقد و بررسی تخصصی در سطح گروه‌های مختلف آموزشی و دانشگاه	۷	۱۴	۳۲	۱۴	۲	۲/۸۶	۰/۹۶
	۱۰/۱	۲۰/۳	۴۶/۴	۲۰/۳	۲/۹		
نحوه برگزاری و شرکت کارگاه‌های آموزشی با محوریت موضوعات تخصصی رشته	۸	۱۲	۲۷	۲۰	۳	۲/۹۷	۱/۵
	۱۱/۴	۱۷/۱	۳۸/۶	۲۸/۶	۴/۳		

نشریه مطالعات دانش‌پژوهی

صفحه ۴۳

بررسی سطح آگاهی
دانشجویان رشته علم
اطلاعات و دانش‌شناسی
...

مطابق با نتایج مندرج در جدول ۵، بیشترین آگاهی دانشجویان از عوامل محیطی مؤثر بر ارتباطات علمی مربوط به مؤلفه «فعالیت‌های کتابخانه‌های دانشگاهی» (میانگین ۳/۳۶) و کمترین آگاهی مربوط به مؤلفه «شرایط همکاری گروهی بین‌رشته‌ای پژوهشگران در سطح ملی و بین‌المللی» و «شرایط همکاری گروهی درون رشته‌ای پژوهشگران در سطح ملی و بین‌المللی» (هر کدام با میانگین ۲/۷۰) است.

پرسش پنجم: سطح آگاهی دانشجویان تحصیلات تکمیلی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در مورد کانال‌ها و ابزارهای برقراری ارتباطات علمی چقدر است؟

در جدول ۶ اطلاعات مربوط به سطح آگاهی پاسخگویان در مورد کانال‌ها و ابزارهای برقراری ارتباطات علمی آورده شده است.

جدول ۶: آگاهی افراد از کانال‌ها و ابزارهای برقراری ارتباطات علمی

ابزارهای برقراری ارتباطات علمی	بسیار کم	کم	متوسط	زیاد	بسیار زیاد	میانگین	انحراف معیار
ارتباطات رودررو	تعداد	۰	۸	۲۶	۱۹	۱۷	۰/۹۸
	درصد	۰/۰	۱۱/۴	۳۷/۱	۲۷/۱	۲۴/۳	
ایمیل	تعداد	۱	۱۵	۲۹	۱۷	۷	۰/۹۵
	درصد	۱/۴	۲۱/۷	۴۲/۰	۲۴/۶	۱۰/۱	
تلفن همراه	تعداد	۲	۴	۱۲	۲۲	۳۰	۱/۰۵
	درصد	۲/۹	۵/۷	۱۷/۱	۳۱/۴	۴۲/۹	
رادیو، تلویزیون و ماهواره	تعداد	۳	۱۲	۲۱	۱۸	۱۶	۱/۱۵
	درصد	۴/۳	۱۷/۱	۳۰/۰	۲۵/۷	۲۲/۹	
چت و تالارهای گفتگو	تعداد	۶	۱۵	۲۰	۱۴	۱۴	۱/۲۵
	درصد	۸/۷	۲۱/۷	۲۹/۰	۲۰/۳	۲۰/۳	
شبکه اجتماعی Facebook	تعداد	۲۱	۳۳	۱۶	۷	۳	۱/۱۳
	درصد	۳۰/۰	۳۲/۹	۲۲/۹	۱۰/۰	۴/۳	
شبکه اجتماعی Telegram	تعداد	۳	۷	۲۳	۲۱	۱۶	۱/۰۸
	درصد	۴/۳	۱۰/۰	۳۲/۹	۳۰/۰	۲۲/۹	
شبکه اجتماعی WhatsApp	تعداد	۰	۲	۸	۲۲	۳۷	۰/۸۰
	درصد	۰/۰	۲/۹	۱۱/۶	۳۱/۹	۵۳/۶	
شبکه اجتماعی علمی Researchgate	تعداد	۱۸	۱۴	۲۶	۸	۴	۱/۱۶
	درصد	۲۵/۷	۲۰/۰	۳۷/۱	۱۱/۴	۵/۷	
شبکه اجتماعی علمی Academia	تعداد	۲۰	۲۳	۱۵	۶	۴	۱/۱۶
	درصد	۲۹/۴	۳۳/۸	۲۲/۱	۸/۸	۵/۹	
شبکه اجتماعی علمی LinkedIn	تعداد	۱۴	۲۷	۱۷	۷	۵	۱/۱۴
	درصد	۳۰/۰	۳۸/۶	۲۴/۳	۱۰/۰	۷/۱	
ویدئو کنفرانس	تعداد	۱۸	۱۳	۲۴	۸	۵	۱/۲۱
	درصد	۲۶/۵	۱۹/۱	۳۵/۳	۱۱/۸	۷/۴	
تله کنفرانس، پادکست‌ها و ودکست‌ها	تعداد	۱۳	۱۵	۲۳	۱۳	۵	۱/۱۸
	درصد	۱۸/۸	۲۱/۷	۳۳/۳	۱۸/۸	۷/۲	

نشریه مطالعات دانش پژوهی

صفحه ۴۴

دوره ۲، شماره ۱

پیاپی ۳

۱۴۰۲

با توجه به جدول ۶، بیشترین آگاهی دانشجویان از کانال‌ها و ابزارهای برقراری ارتباطات علمی مربوط به «شبکه اجتماعی Whatsapp» و کمترین آگاهی مربوط به «شبکه اجتماعی علمی Academia» بوده است (به ترتیب با میانگین ۴/۳۶ و ۲/۲۸).

پرسش ششم: دانشجویان تحصیلات تکمیلی علم اطلاعات و دانش‌شناسی از کانال‌ها و ابزارهای برقراری ارتباطات علمی تا چه اندازه استفاده می‌کنند؟
در جدول ۷ اطلاعات مربوط به میزان استفاده پاسخگویان از کانال‌ها و ابزارهای برقراری ارتباطات علمی ارائه شده است.

جدول ۷: میزان استفاده افراد از کانال‌ها و ابزارهای برقراری ارتباطات علمی

انحراف معیار	میانگین	بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم	ابزارهای برقراری ارتباطات علمی	
۱/۲۰	۳/۵۲	۱۸	۱۵	۲۳	۶	۵	تعداد	ارتباطات رودرو
		۲۶/۹	۲۲/۴	۳۴/۳	۹/۰	۷/۵	درصد	
۱/۰۶	۳/۱۲	۷	۱۷	۲۵	۱۵	۴	تعداد	ایمیل
		۱۰/۳	۲۵/۰	۳۶/۸	۲۲/۱	۵/۹	درصد	
۱/۱۹	۳/۹۱	۲۸	۲۰	۹	۸	۳	تعداد	تلفن همراه
		۴۱/۲	۲۹/۴	۱۳/۲	۱۱/۸	۴/۴	درصد	
۱/۲۴	۳/۳۴	۱۴	۱۸	۲۰	۹	۷	تعداد	رادیو، تلویزیون و ماهواره
		۲۰/۶	۲۶/۵	۲۹/۴	۱۳/۲	۱۰/۳	درصد	
۱/۲۴	۳/۰۹	۱۰	۱۶	۲۱	۱۲	۹	تعداد	چت و تالارهای گفتگو
		۱۴/۷	۲۳/۵	۳۰/۹	۱۷/۶	۱۳/۲	درصد	
۱/۱۲	۲/۲۲	۲	۶	۲۱	۱۵	۲۴	تعداد	شبکه اجتماعی Facebook
		۲/۹	۸/۸	۳۰/۹	۲۲/۱	۳۵/۳	درصد	
۱/۱۲	۳/۴۴	۱۴	۱۸	۲۴	۸	۴	تعداد	شبکه اجتماعی Telegram
		۲۰/۶	۲۶/۵	۳۵/۳	۱۱/۸	۵/۹	درصد	
۰/۹۸	۴/۱۹	۳۳	۲۱	۹	۴	۱	تعداد	شبکه اجتماعی WhatsApp
		۴۸/۵	۳۰/۹	۱۳/۲	۵/۹	۱/۵	درصد	
۱/۱۹	۲/۳۲	۴	۷	۱۸	۱۸	۲۲	تعداد	شبکه اجتماعی علمی Researchgate
		۵/۸	۱۰/۱	۲۶/۱	۲۶/۱	۳۱/۹	درصد	
۱/۲۳	۲/۲۲	۶	۳	۱۵	۲۰	۲۴	تعداد	شبکه اجتماعی علمی Academia
		۸/۸	۴/۴	۲۲/۱	۲۹/۴	۳۵/۳	درصد	
۱/۲۲	۲/۳۷	۶	۴	۱۹	۱۹	۲۰	تعداد	شبکه اجتماعی علمی LinkedIn
		۸/۸	۵/۹	۲۷/۹	۲۷/۹	۲۹/۴	درصد	
۱/۱۷	۲/۵۰	۴	۸	۲۳	۱۶	۱۷	تعداد	ویدئو کنفرانس
		۵/۹	۱۱/۸	۳۳/۸	۲۳/۵	۲۵/۰	درصد	
۱/۲۶	۲/۶۷	۶	۱۲	۲۰	۱۵	۱۶	تعداد	تله کنفرانس، پادکست‌ها و ویدکست‌ها
		۸/۷	۱۷/۴	۲۹/۰	۲۱/۷	۲۳/۲	درصد	

همان‌طور که در جدول ۷ قابل مشاهده است، بیشترین میزان استفاده دانشجویان از کانال‌ها و ابزارهای برقراری ارتباطات علمی مربوط به «شبکه اجتماعی Whatsapp» (میانگین ۴/۱۹) و کمترین میزان استفاده مربوط به «شبکه اجتماعی علمی Academia» و «شبکه اجتماعی Facebook» (هر کدام با میانگین ۲/۲۲) بوده است.

نشریه مطالعات دانش‌پژوهی

صفحه ۴۵

بررسی سطح آگاهی
دانشجویان رشته علم
اطلاعات و دانش‌شناسی

...

پرسش هفتم: سطح آگاهی دانشجویان تحصیلات تکمیلی علم اطلاعات و دانش‌شناسی با شاخص‌های اعتبار در ارتباطات علمی چقدر است؟

در جدول ۸ اطلاعات مربوط به سطح آگاهی پاسخگویان با شاخص‌های اعتبار در ارتباطات علمی آورده شده است.

جدول ۸: آگاهی افراد با شاخص‌های اعتبار در ارتباطات علمی

شاخص‌های اعتبار در ارتباطات علمی		بسیار کم	کم	متوسط	زیاد	بسیار زیاد	میانگین	انحراف معیار
اعتبار علمی نویسنده	تعداد	۷	۶	۱۹	۲۱	۱۶	۳/۴۸	۱/۲۳
	درصد	۱۰/۱	۸/۷	۲۷/۵	۳/۴	۲۳/۲		
شاخص‌های علم‌سنجی مرتبط با نویسندگان همچون H-index	تعداد	۱۳	۱۵	۲۷	۸	۶	۲/۷۰	۲/۷۰
	درصد	۱۸/۸	۲۱/۷	۳۹/۱	۱۱/۶	۸/۷		
کشور نویسنده (آیا متعلق به کشور پیشرفته است)	تعداد	۱۰	۱۳	۲۰	۲۰	۶	۲/۹۹	۱/۱۹
	درصد	۱۴/۵	۱۸/۸	۲۹/۰	۲۹/۰	۸/۷		
وابستگی سازمانی نویسنده (آیا به دانشگاه معتبر تعلق دارد)	تعداد	۸	۸	۲۴	۱۹	۱۰	۳/۲۲	۱/۱۹
	درصد	۱۱/۶	۱۱/۶	۳۴/۸	۲۷/۵	۱۴/۵		
شهرت و اعتبار مجله	تعداد	۸	۶	۲۰	۲۲	۱۴	۳/۴۰	۱/۲۳
	درصد	۱۱/۴	۸/۶	۲۸/۶	۳۱/۴	۲۰/۰		
ضریب تأثیر مجله	تعداد	۹	۹	۲۰	۲۲	۸	۳/۱۶	۱/۲۰
	درصد	۱۳/۲	۱۳/۲	۲۹/۴	۳۲/۴	۱۱/۸		
دقت و درستی محتوای مقاله	تعداد	۵	۸	۱۵	۲۷	۱۴	۳/۵۴	۱/۱۶
	درصد	۷/۲	۱۱/۶	۲۱/۷	۳۹/۱	۲۰/۳		
شیوه دریافت مقاله (سایت کتابخانه، وب‌سایت ناشر، موتور جستجو و...)	تعداد	۵	۶	۱۵	۲۹	۱۴	۳/۵۹	۱/۱۳
	درصد	۷/۲	۸/۷	۲۱/۷	۴۲/۰	۲۰/۳		
نمایه شدن مجله در نمایه‌های معتبر	تعداد	۹	۹	۱۷	۲۲	۱۲	۳/۲۸	۱/۲۷
	درصد	۱۳/۰	۱۳/۰	۲۴/۶	۳۱/۹	۱۷/۴		

نشریه مطالعات دانش پژوهی

صفحه ۴۶

دوره ۲، شماره ۱

پیاپی ۳

۱۴۰۲

طبق نتایج موجود در جدول ۸، بیشترین آگاهی دانشجویان از شاخص‌های اعتبار در ارتباطات علمی مربوط به مؤلفه «شیوه دریافت مقاله (سایت کتابخانه، وب‌سایت ناشر، موتور جستجو و...)» و کمترین آگاهی مربوط به «شاخص‌های علم‌سنجی مرتبط با نویسندگان همچون H-index» بوده است (به ترتیب با میانگین ۳/۵۹ و ۲/۷۰).

۵. بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام این پژوهش «بررسی سطح آگاهی دانشجویان رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی درباره ارتباطات علمی» بود. در این بخش به بحث و تحلیل یافته‌های پژوهش و مقایسه آن‌ها با نتایج حاصل از مطالعات سایر پژوهشگران پرداخته شده است.

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده، مشخص گردید دانشجویان تحصیلات تکمیلی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در خصوص ارتباطات علمی رسمی آگاهی داشتند. در مطالعات صورت گرفته در خصوص ارتباطات علمی، میزان آشنایی گروه‌های مختلف با مصادیق ارتباطات علمی بررسی نشده بود. تنها در مطالعه خزایی (۱۳۹۰) مشخص شد که اعضای هیئت علمی دانشگاه رازی کرمانشاه، در وضعیت مطلوبی قرار

نداشت و میانگین ارتباطات رسمی آن‌ها کمتر از میانگین مورد انتظار (۲/۸۷) بود. با این حال از نتایج به دست آمده می‌توان چنین استنباط کرد که میزان آگاهی دانشجویان دوره کارشناسی ارشد رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی نسبت به ماهیت رشته و همچنین دوره تحصیلی خود، نسبتاً خوب است. هرچند در این دوره از تحصیل که دانشجو در ابتدای راه پژوهش است و نیازمند این است که با متخصصین و پژوهشگران برتر در حوزه کاری خویش آشنا شود، لازم است راه‌های ارتباطی رسمی را هرچه بیشتر بشناسد تا از این طریق بتواند ضمن ارتباط با افراد سرشناس، از آن‌ها در مسیر انجام پژوهش خود، کمک بگیرد. لذا لازم است دانشجویان در مواردی که ضعف عملکردی در شناخت و ارتباط با اساتید و پژوهشگران حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی را دارند، تلاش کنند تا به سطح مطلوبی از شناخت و ایجاد ارتباط با سایرین برسند.

تحلیل داده‌های پژوهش نشان داد دانشجویان از مصادیق ارتباطات علمی غیررسمی آگاه بودند. در پژوهش‌های انجام شده در حیطه ارتباطات علمی، تنها در مطالعه خزایی (۱۳۹۰) مشخص گردید میانگین سطح ارتباطات غیررسمی اعضای هیئت علمی دانشگاه رازی کرمانشاه از میزان متوسط کمتر است (۲/۵۱). در خصوص نتایج به دست آمده از پژوهش حاضر می‌توان چنین گفت که در فضای غیررسمی امکان برقراری ارتباط کاری و علمی با سایر فعالان و پژوهشگران در حوزه‌های مختلف علمی وجود دارد. بر همین اساس دانشجویان دوره تحصیلات تکمیلی می‌توانند ضمن آشنایی با این روش‌ها، در برقراری ارتباط با افراد شاخص در حوزه‌های کاری خود، موفق‌تر عمل نمایند. انواع فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی که دانشجویان و پژوهشگران مشتاق را گرد هم می‌آورد از مصادیق بارز ارتباطات غیررسمی است. در مکان‌های برگزاری همایش‌ها، کارگاه‌ها و وبینارهای آموزشی دانشجویان می‌توانند بدون طی کردن فرایندهای رسمی آشنایی به معرفی خود بپردازند و ضمن بیان علایق پژوهشی خود، شبکه‌ای از ارتباطات علمی را پایه‌ریزی نمایند و از طریق آن فعالیت‌های پژوهشی خود را توسعه بخشند. همچنین کسب اطلاع از سایرین از روش‌هایی همچون ارسال ایمیل و یا تماس‌های تلفنی و یا حتی استفاده از شبکه‌های اجتماعی و عضویت در گروه‌ها و کانال‌ها، این فرایند را تسریع کنند و با سایر افراد و پژوهشگران به صورت مستمر در ارتباط باشند. لذا اگرچه میزان آشنایی دانشجویان کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی از روش‌ها و مصادیق ارتباطات علمی غیررسمی در سطح متوسط قرار دارد، باید بکوشند تا این وضعیت را به سطح مطلوب برسانند و از تمامی ظرفیت‌های موجود برای برقراری ارتباط با اساتید و پژوهشگران شاخص در حوزه کاری و پژوهشی خود استفاده نمایند.

بر اساس نتایج به دست آمده، میزان آگاهی پاسخگویان در مورد عوامل فردی مؤثر بر ارتباطات علمی نسبتاً خوب بود. در مطالعات مشابه که عوامل فردی را مورد بررسی قرار داده بودند، به میزان آگاهی افراد از این عوامل پرداخته نشده بود. به عنوان مثال در مطالعه پرهام‌نیا و همکاران (۱۳۹۹) ویژگی‌های شخصیتی، ویژگی‌های سبک‌شناختی و تضاد سازمانی از مواردی بودند که به عنوان عوامل فردی مؤثر بر ارتباطات علمی در اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها شناخته شدند. همچنین مطالعه خزایی (۱۳۹۰) مشخص گردید که مهارت‌های فردی مورد نیاز اعضای هیئت علمی در برقراری ارتباط علمی بیش از حد متوسط بود (۳/۷۱). در

نشریه مطالعات دانش‌پژوهی

صفحه ۴۷

بررسی سطح آگاهی
دانشجویان رشته علم
اطلاعات و دانش‌شناسی
...

بحث ارتباطات علمی، یکی از عوامل مهم و تأثیرگذار بر فرایند و برقراری یک ارتباط، ویژگی‌های فردی است. در صورتی که یک پژوهشگر از اصول و آداب برقراری ارتباطات فردی آگاهی درستی نداشته باشد، در هنگام مواجهه شدن با فرد سرشناس یا پژوهشگر شاخص در حیطه فعالیت‌های پژوهشی مرتبط، نمی‌تواند به درستی منظور خود را برساند و چه بسا امکان آشنایی و ارتباط گرفتن با فرد مورد نظر را از دست بدهد. به نظر می‌رسد به کار بردن هر دو مهارت کلامی و غیر کلامی در ارتباطات علمی به گونه‌ای مؤثر سبب می‌شود دامنه ارتباطی افراد و گروه‌های علمی افزایش پیدا کند. یافته‌های این پژوهش نشان داد که سطح آگاهی دانشجویان درباره مؤلفه «پایبندی به اصول اخلاقی در ارتباطات» و مؤلفه «وضعیت ظاهری و گشاده‌رویی بجا و مناسب» از میانگین نسبتاً بالایی برخوردار بود که هر دو مؤلفه جزء عوامل فردی هستند که نقش برجسته‌ای در ارتباطات علمی دارند.

از دیگر مصادیق عوامل فردی تسلط بر مفاهیم و مطالب علمی است. دانشجوی حاضر در دوره تحصیلات تکمیلی به دلیل قرار گرفتن در موقعیت‌های مختلف آموزشی و پژوهشی، باید بتواند با قدرت تحلیل و استنباط خود، مفاهیم جدید را در حوزه‌های کاری خود بررسی نموده و بر دانش خویش بیفزاید. این نکته را می‌توان در قالب به‌روز بودن علم و اطلاعات نیز مطرح ساخت. شناسایی مقوله‌ها و عناوین جدید در رشته و حیطه کاری، نشان‌دهنده علاقه دانشجو به رشته تحصیلی خویش بوده و وی را توانمند خواهد ساخت تا در مجامع علمی در سطح گروه، دانشگاه، منطقه و حتی بین‌الملل، سخنی برای گفتن داشته باشد. در چنین موقعیت‌هایی است که وی می‌تواند با تکیه بر دانش خود، با سایر پژوهشگران به بحث و تبادل اطلاعات بپردازد که در نهایت منجر به ایجاد و گسترش ارتباطات علمی خواهد گردید. همچنین باید به یک عامل مهم دیگر نیز اشاره کرد که آن ویژگی‌های شخصیتی و فردی است. اینکه دانشجو و یا پژوهشگر باید نحوه برقراری ارتباط را بداند و توجه داشته باشد که در مجامع مختلف علمی، افراد با ویژگی‌های فردی مختلفی حضور دارند و در صورت لزوم به برقراری ارتباط با هریک از آن‌ها باید به فرهنگ‌ها، مهارت‌ها و موقعیت‌های حرفه‌ای و اجتماعی آنان توجه کند. ضمن اینکه در حین صحبت و برقراری ارتباط نهایت کوشش را داشته باشد که به شکل مناسب با دیگران صحبت نموده و وضعیت ظاهری و اجتماعی خویش و فرد مقابل را به درستی درک کرده و متناسب با آن رفتار نماید.

نتایج حاصل از تحلیل داده‌های پژوهش نشان داد سطح آگاهی دانشجویان تحصیلات تکمیلی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در مورد عوامل محیطی مؤثر بر ارتباطات علمی در همه موارد متوسط بود و بیشترین آگاهی درباره مؤلفه «فعالیت‌های کتابخانه‌های دانشگاهی» و «شرایط و امکانات دانشگاه برای انجام فعالیت‌های پژوهشی» بود. در مطالعات انجام‌شده در حوزه ارتباطات علمی به مسئله میزان آگاهی جوامع پژوهشی از عوامل مؤثر بر ارتباطات علمی توجهی نشده است و تنها در مطالعه خزایی (۱۳۹۰) مشخص شد که امکانات و شرایط موجود در دانشگاه به عنوان یک عامل محیطی کمتر از حد متوسط است (۲/۴۷). در بحث عوامل محیطی تأثیرگذار بر فرایندهای ارتباطات علمی بخش‌های مختلفی می‌توانند ایفاکننده نقش باشند. یکی از بخش‌های مهم در این فرایند محیط علمی و دانشگاهی است. یافته‌های پژوهش حاضر، وجود چنین انتظاری از محیط از سوی دانشجویان را تأیید می‌نماید. در این باره اطلاع‌رسانی در خصوص منابع جدید

و همچنین برگزاری همایش‌ها و کارگاه‌ها از فعالیت‌هایی است که مرکزی مانند کتابخانه دانشگاه عهده‌دار آن است و بایستی به نحو شایسته این اطلاع‌رسانی را انجام دهد. از طرفی دانشگاه و مجموعه‌های زیردست آن‌ها نظیر معاونت پژوهشی، مراکز تحقیقاتی و گروه‌های آموزشی بایستی زمینه‌ساز فعالیت‌های بین گروهی شوند و ضمن تسهیل گری در امر پژوهش، دانشجویان را تشویق با فعالیت‌های بین گروهی در سطوح مختلف دانشگاهی، بین دانشگاهی، ملی و حتی بین‌المللی نمایند. در این صورت احتمال برقراری ارتباطات علمی مؤثر میان دانشجویان با دیگر پژوهشگران بسیار بالا خواهد رفت.

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده مشخص گردید آگاهی پاسخگویان در مورد کانال‌ها و ابزارهای برقراری ارتباطات علمی بین طیف کم تا زیاد متغیر بود. در این خصوص اگرچه مطالعه‌ای میزان آگاهی شرکت‌کنندگان را در خصوص ابزارها و کانال‌های ارتباطی موردبررسی قرار نداده بود، اما مطالعات به نقش شبکه‌های اجتماعی در فرایند ارتباطات علمی تأکید نموده بودند. به‌عنوان مثال در مطالعه دستیار و همکاران (۱۳۹۹) مشخص گردید که از نظر اعضای هیئت علمی چند دانشگاه منتخب، رسانه‌های اجتماعی در ارتباطات علمی اعضای هیئت علمی نقش بسیار مؤثری ایفا می‌کنند. گلینی مقدم و همکاران (۱۳۹۶) در بررسی نقش رسانه‌های اجتماعی در ارتباطات علمی اعضای هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی به این نتیجه رسیدند میانگین استفاده از انواع رسانه‌های اجتماعی پایین‌تر از حد متوسط بوده است. شمسی و سلیمانی (۱۳۹۴) بر این نکته اذعان داشتند که شبکه‌های اجتماعی به دلیل قابلیت‌ها و ظرفیت‌های بسیاری که دارند عامل اثربخش و ضروری در شکل‌گیری روابط علمی قوی میان پژوهشگران می‌شود. شهابا (۲۰۱۹) با بررسی وضعیت ارتباطی دانشمندان عرب‌زبان نتیجه گرفت که بسیاری از آنان از رسانه‌های اجتماعی از جمله Researchgate و Facebook به‌منظور برقراری ارتباط علمی استفاده می‌نمایند.

آنچه از نتایج این مطالعه و مطالعات مشابه برمی‌آید این است که نقش رسانه‌ها از هر نوعی در برقراری ارتباطات علمی، انکارناپذیر است. با این حال به نظر می‌رسد اهمیت برخی از این رسانه‌ها در برابر برخی دیگر از نظر دانشجویان، بیشتر باشد و استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی بیشتر منوط به شبکه‌هایی است که شناخته‌شده‌تر باشند درحالی‌که قابلیت‌های شبکه‌هایی همچون LinkedIn که علاوه بر شبکه‌سازی علمی، به افراد در خصوص پیشنهادهای شغلی متناسب کمک می‌نماید، در میان دانشجویان نادیده گرفته می‌شود. این نکته در مورد شبکه Academia نیز صدق می‌کند. با این حال استفاده از امکانات و ابزارهایی همچون ارسال ایمیل، تلفن همراه و حتی استفاده از پادکست‌ها و ودکست‌ها برای دانشجویان شناخته‌شده‌تر است. زیرا به دلیل پیشرفت‌های فناوری، در دسترس بودن به‌صورت روزانه و شاید استفاده راحت‌تر از آن‌ها، دانشجویان را ترغیب می‌کند تا این ابزارها را بیشتر مورد استفاده قرار دهند.

نتایج حاصل‌شده از تحلیل داده‌ها، نشان داد میزان استفاده دانشجویان از کانال‌ها و ابزارهای برقراری ارتباطات علمی نیز از استفاده کم تا زیاد، متغیر است. بر اساس یافته‌ها، شبکه‌های اجتماعی WhatsApp و Telegram بیش از سایر ابزارها و کانال‌ها، مورد استفاده دانشجویان بود. رشد فناوری‌های جدید و در دسترس بودن انواع ابزارهای برقراری ارتباط، می‌تواند به بحث ارتباطات علمی نیز کمک شایان توجهی نماید. از طرفی به دلیل مشکلاتی که طی دو یا سه سال اخیر جوامع علمی با آن مواجه بودند (مثال همه‌گیری

نشریه مطالعات دانش‌پژوهی

صفحه ۴۹

بررسی سطح آگاهی
دانشجویان رشته علم
اطلاعات و دانش‌شناسی

...

کووید-۱۹)، پژوهشگران را بر آن داشته است تا صرفاً از طریق ابزارها و کانال‌های سنتی با یکدیگر در تعامل نباشند و از طریق پلتفرم‌های آنلاین با یکدیگر در ارتباط باشند که معمولاً استفاده از شبکه‌های اجتماعی به دلیل هزینه‌های کمتر و قابلیت تعاملی بیشتر سبب می‌شود تا دانشجویان در ظرف مدت چند دقیقه محققان مربوطه را شناسایی کرده و با آن‌ها تماس بگیرند. لذا استفاده از ابزارها و کانال‌های ارتباطی از هر نوع و در هر قالبی که باشند، به احتمال بسیار زیاد می‌توانند ارتباطات علمی را گسترش دهند و دانشجویان نیز بر همین اساس، ابزار و کانال ارتباطی خود را انتخاب خواهند نمود.

طبق نتایج به دست آمده، مشخص شد میزان آگاهی پاسخگویان با شاخص‌های اعتبار در ارتباطات علمی نیز متوسط رو به زیاد بود. در پژوهش‌های مرتبط با ارتباطات علمی، به مسئله اعتباریابی و آگاهی افراد از شاخص اعتبار در ارتباطات علمی توجهی نشده است. در این خصوص باید چنین گفت که همان گونه که در هنگام چاپ نتایج پژوهش‌های علمی به اطلاعات یک مجله توجه بسیار زیادی می‌شود، انتخاب یک همکار و مشاور و فردی که بتواند دانشجو را در فرایندهای پژوهشی یاری کند و سبب ایجاد یک ارتباط علمی قوی و مؤثر شود، نیز از اهمیت خاصی برخوردار است. دانشجویان باید به هنگام شناسایی یک فرد برای ایجاد ارتباط علمی به خوش‌نامی وی، میزان تبحر و تخصص او در حیطه پژوهشی خاص دقت کافی داشته باشند. این موارد بیشتر در زمانی که افراد به صورت رودررو با یکدیگر آشنا می‌شوند، کاربردی است. زیرا در ارتباطات کلامی و رودررو، پژوهشگر این امکان را ندارد که در همان لحظه به رزومه و سوابق آموزشی و پژوهشی فرد روبرویش دسترسی داشته باشد. لذا لازم است پس از آشنایی به بررسی سوابق وی بپردازد.

همچنین زمانی که دانشجو می‌خواهد از طریق منابع علمی به دنبال یک پژوهشگر سرشناس باشد، باید دقت داشته باشد که منبع موردنظر تا چه اندازه از اعتبار برخوردار است. این مجله در حوزه علمی موردنظر، دارای چه رتبه‌ای است؛ در چه پایگاه‌هایی نمایه می‌شود و چه افرادی از این منبع و مقالات آن استفاده نموده‌اند. به طور خلاصه همان گونه که برقرار ارتباطات علمی در فرایندهای پژوهشی از اهمیت بسزایی برخوردار است، اعتبار افرادی که به یک شبکه ارتباطی علمی می‌پیوندند نیز مهم است. زیرا هرچه افراد حاضر در این شبکه ارتباطی سرشناس‌تر و فعال‌تر باشند، امکان انجام فعالیت‌های پژوهشی غنی‌تر، بیشتر خواهد بود.

به صورت کلی ارتباطات علمی را می‌توان پلی به سوی انجام فعالیت‌های علمی غنی‌تر و بهتر در تمامی حوزه‌های علوم دانست. با توجه به اینکه ماهیت رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی بین‌رشته‌ای است، لزوم برقراری ارتباطات علمی با سایر پژوهشگران در حوزه‌های دیگر بیش‌ازپیش احساس می‌شود. در همین راستا دانشجویان به ویژه دانشجویان تحصیلات تکمیلی باید ضمن آشنایی با مفهوم ارتباطات علمی، در جهت ایجاد یک رابطه علمی غنی با پژوهشگران و افراد سرشناس در حیطه‌های مختلف علمی تلاش کنند و در این راه، دانشگاه به عنوان یک محیط علمی در برقراری این فرایند تسهیلگری‌های لازم را انجام دهد.

با توجه به نتایج به دست آمده در این پژوهش، پیشنهاد می‌شود دوره‌های آموزشی کوتاه‌مدت در قالب کارگاه‌های آموزشی به منظور آشنایی هرچه بیشتر دانشجویان با فرایندهای ارتباطات علمی، مفاهیم و

مصادیق آن بر گزار گردد تا دانشجویان قابلیت‌ها و توانایی‌ها خود را در ایجاد ارتباطات علمی بهبود ببخشند. همچنین می‌توان در قالب درسی با عنوان ارتباط‌شناسی عوامل مؤثر بر ارتباطات علمی (عوامل فردی و محیطی) در مقطع کارشناسی ارشد شناسایی و تبیین گردند. بعلاوه می‌توان از دانشجویان خواست که در قالب فعالیت‌های کلاسی و کارگاهی، خصوصیات و قابلیت‌هایی را که این ابزارها دارند، شناسایی نموده و به سایر دانشجویان ارائه نمایند. بدین صورت هم خود افراد با این ابزارها بهتر آشنایی پیدا می‌کنند و هم سایرین از قابلیت‌های این ابزارها آگاه خواهند شد. و در نهایت دانشجویان می‌توانند در کارگاه‌های الزامی ارائه‌شده توسط دانشگاه در خصوص شناسایی با شاخص‌های علم‌سنجی و یا شاخص‌های انتخاب یک مجله مناسب، شرکت داشته باشند و این فعالیت‌ها را به‌عنوان فعالیت‌های آموزشی در ارزیابی دانشجویان ثبت نمایند.

۶. منابع و مآخذ

- باقری بنجار، عبدالرضا؛ مصلحی جنبیان، نرگس؛ و بیگی ملک آبادی، بانو (۱۳۹۴). بررسی رابطه ارتباطات علمی با خوداثربخشی دانشگاهی دانشجویان. فصلنامه توسعه اجتماعی، ۱۰ (۲)، ۷۹-۱۰۰.
- باقری حیدری، فاطمه (۱۳۹۴). عوامل مؤثر بر تعاملات و ارتباطات دانشجویان با استادان مطالعه موردی دانشگاه‌های (آزاد، پیام نور و غیرانتفاعی). جامعه شناسی ایران، ۱۵ (۴)، ۱۵۳-۱۷۱.
- بهروان، حسین (۱۳۸۳). نقش مشارکت اجتماعی فرهنگی در احساس تغییرات فرهنگی. مطالعات جوانان، ۲۴-۴۵، (۳)، ۲۹.
- پرهام نیا، فرشاد؛ نوشین فرد، فاطمه، حریری، نجلا؛ و محمداسماعیل، صدیقه (۱۳۹۶ الف). تأثیر عوامل رفتاری بر ارتباطات علمی: تحلیلی مبتنی بر رگرسیون چندگانه. مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات، ۲۸ (۲)، ۸۵-۱۰۶.
- پرهام نیا، فرشاد؛ نوشین فرد، فاطمه، حریری، نجلا؛ و محمداسماعیل، صدیقه (۱۳۹۶ ب). تأثیر عوامل ساختاری بر ارتباطات علمی و تولیدات علمی دانشگاه‌های ایران. پژوهش‌های نظری و کاربردی در علم اطلاعات و دانش‌شناسی، ۷ (۱)، ۷۲-۴۸.
- پرهام نیا، فرشاد؛ نوشین فرد، فاطمه، حریری، نجلا؛ و محمداسماعیل، صدیقه (۱۳۹۹). نقش عوامل فردی و سبک رهبری بر ارتباطات علمی اعضای هیأت علمی: یک مطالعه ترکیبی. مطالعات کتابداری و علم اطلاعات، ۱۲ (۲)، ۱۳۱۳. <https://doi.org/10.22055/slis.2020.20755.1313>
- پلویی، آرزو؛ و نقشین، نادر (۱۳۹۵). ارتباطات علمی از منظر آرای نیکلاس لومان. مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات، ۲۷ (۲)، ۷-۲۰.
- خزایی، شهناز (۱۳۹۰). شناخت و تحلیل ارتباطات علمی اعضای هیأت علمی دانشگاه رازی کرمانشاه. [پایان نامه کارشناسی ارشد]. دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

نشریه مطالعات دانش‌پژوهی

صفحه ۵۱

بررسی سطح آگاهی
دانشجویان رشته علم
اطلاعات و دانش‌شناسی
...

دستیار، وحید؛ رازقی، نادر؛ و فقیه عبدالهی، مهدی (۱۳۹۹). نقش رسانه‌های اجتماعی در ارتباطات علمی اعضای هیئت علمی دانشگاه مازندران و تأثیر آن بر تولیدات علمی آنان. *کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۲۳(۴)، ۱۷۳-۱۹۶.

ریاحی، محمد اسماعیل (۱۳۷۴). مجلات علمی: مجرای ارتباط دانشمندان. *رهیافت*، ۵(۸)، ۲۱-۴۶.
زهره ساز، محمد (۱۳۹۰). ارتباطات علمی به منزله یک نظام اطلاعاتی: جنبش دسترسی آزاد و تغییرات پارادایمی. *شمسه: نشریه الکترونیکی سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی*، ۳(شماره ۱۲-۱۳ پاییز و زمستان ۱۳۹۰)، ۱-۱۷.

سبحانی، فروغ؛ ابراهیمی، سعیده و جوکار، عبدالرسول (۱۳۹۶). ارتباطات علمی دانشگاه، صنعت و دولت در ایران بر اساس مدل ماریچ سه گانه در حوزه کشاورزی. *فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی*، ۲۳(۳)، ۲۱-۴۱.

سلیمانی، محمدرضا (۱۳۸۷). نقش ارتباطات علمی در تولید علم. *تولید علم*، ۸ شمسی، مهنار و سلیمانی، مریم (۱۳۹۴). بررسی رابطه ارتباطات علمی و رسانه‌ها با تأکید بر رسانه‌های اجتماعی. *کتاب مهر*، (شماره ۱۷-۱۸)، ۶۲-۷۹.

قائم پور، محمد علی (۱۳۹۳). تعاملات و ارتباطات اجتماعی و علمی در دانشگاه صنعتی شریف از نظر دانشجویان. *پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی*، ۲۰(۴)، ۹۵-۱۲۱.

کفاشان کاخکی، مجتبی و خلیلی، محسن (۱۳۹۸). نقش ارتباط علمی در فرآیند تولید دانش در علوم انسانی. *پژوهشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۹(۱)، ۱۰۷-۱۲۳.

گلینی مقدم، گلنسا؛ صمیعی، میترا و کمالی سروستانی، مریم (۱۳۹۶). نقش رسانه‌های اجتماعی در ارتباطات علمی اعضای هیات علمی دانشگاه علامه طباطبائی. *مطالعات رسانه‌های نوین*، ۴(۱۵)، ۳۱۷-۳۴۶.

محمدجعفری، سعید (۱۳۷۴). جایگاه ارتباط علمی در دنیای امروز. *رهیافت*، ۱(۸)، ۱۴۸-۱۶۴.
محمدی، اکرم (۱۳۸۶). تأثیر ارتباطات بر تولید دانش. *جامعه‌شناسی ایران*، ۱(۱)، ۵۲-۷۵.

مرادویسی، ژاله؛ پناهی، سیروس؛ صدقی، شهرام (۱۴۰۰). نقش شبکه‌های اجتماعی در ارتباطات علمی دانشجویان و اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران. *نشریه مدیریت سلامت*، ۲۴(۴)، ۴۷-۵۷.
نواح، عبدالرضا؛ رضادوست، کریم و پورترکارونی، محمد (۱۳۹۱). بررسی عوامل موثر بر تعاملات و ارتباطات دانشجویان با استادان. *فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی*، ۱۸(۱)، ۲۵-۴۱.

Al-Daihani, S. M., Al-Qallaf, J. S., & AlSaheeb, S. A. (2018). Use of social media by social science academics for scholarly communication. *Library Review*, 67(6-7), 412-424. DOI:10.1108/GKMC-11-2017-0091

Al-Muomen, N., Chaudhry, A. S., & Al-Othinah, O. (2020). Perceptions regarding academic social networks for scholarly communications. *Global Knowledge, Memory and Communication*, 69, 597-611. DOI:10.1108/GKMC-01-2020-0007

CLN, O. O. (2018). Librarians' awareness of social media usage for informal scientific communication in university libraries in south-south, Nigeria. *Library Philosophy and Practice*, 1-35.

- Djenchuraev, N. (2004). Toward a new policy for scientific and technical communication: The case of Kyrgyz Republic. Available from: <https://arxiv.org/pdf/cs/0405001>
- Jamali, H. R., Nicholas, D., Herman, E., Boukacem-Zeghmouri, C., Abrizah, A., Rodríguez-Bravo, B., Xu, J., Świgoń, M., Polezhaeva, T. & Watkinson, A. (2020). National comparisons of early career researchers' scholarly communication attitudes and behaviours. *Learned Publishing*, 33(4), 370-384. <https://doi.org/10.1002/leap.1313>
- Shehata, A. M. K. (2019). Exploring the scholarly communication styles of Arab social science and humanities scholars. *Learned Publishing*, 32(4), 304-311. <https://doi.org/10.1002/leap.1253>

نشریه مطالعات دانش پژوهی

صفحه ۵۳

بررسی سطح آگاهی
دانشجویان رشته علم
اطلاعات و دانش‌شناسی

...